

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні вченої ради
Кременецької обласної
гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка
(протокол № 1 від 27.08 2026 р.)

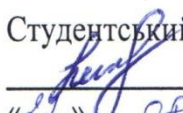
Голова Микола Курач

введено в дію наказом в.о. ректора
№ 89 від 27.08 2026 р.

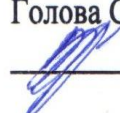
В.о. ректора Микола Курач

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ ТА
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИКИ НАЛЕЖНОГО ЦИТУВАННЯ В
ОСВІТНІЙ І НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕМЕНЕЦЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
АКАДЕМІЇ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ПОГОДЖЕНО

Студентський ректор
 Олександр Сичов
«27» 08 2026 р.

Голова студентської профспілкової організації
 Вікторія Камінська
«27» 08 2026 р.

Голова Студентського наукового товариства
 Іван Стаднік

Кременець – 2026

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання академічному плагіату та впровадження практики належного цитування в освітній і науковій діяльності Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (далі – Положення; Академія) розроблено відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742-IX, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших актів законодавства, Статуту Академії та Положення про систему забезпечення академічної доброчесності та етику академічних взаємовідносин у Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка (далі – Положення про академічну доброчесність).

1.2. Це Положення:

- поширюється на академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, а також на академічні твори, що видаються Академією, оприлюднюються у заснованих нею виданнях, надходять до організаційних комітетів академічних заходів або рекомендуються Академією до друку;

- визначає правила належного цитування, заходи із запобігання академічному плагіату, порядок використання спеціалізованого програмного забезпечення та експертного аналізу для виявлення ознак можливого академічного плагіату;

- визначає дії відповідальних осіб у разі виявлення ознак можливого академічного плагіату та застосовується у взаємозв'язку з процедурою розгляду повідомлень, повноваженнями Комісії з академічної доброчесності, порядком застосування заходів реагування та оскарження рішень, установленими Положенням про академічну доброчесність.

РОЗДІЛ 2. АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ ТА ОЗНАКИ ЙОГО МОЖЛИВОГО ВЧИНЕННЯ

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених Законом України «Про академічну доброчесність» та Положенням про академічну доброчесність. Для цілей цього Положення:

- академічний плагіат – оприлюднення частково або повністю наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі частково або повністю раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) за наявності інформації про автора (авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору;

- академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

- навчальна робота – результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

- джерело інформації – друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація або інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;

- звіт подібності – сформований спеціалізованим програмним забезпеченням інформаційно-аналітичний матеріал про виявлені текстові та/або інші збіги чи подібності; звіт подібності має допоміжний характер і сам по собі не встановлює наявності або відсутності академічного плагіату.

2.2. Ознаками можливого академічного плагіату, що потребують експертного аналізу, можуть бути:

- дослівне або близьке до дослівного відтворення фрагментів чужого твору чи навчальної роботи без належного виокремлення запозиченого фрагмента та/або без посилання на відповідне джерело інформації чи автора;

- перефразування, відтворення структури аргументації, ідей, тверджень, результатів або інших елементів чужого твору без належного посилання на джерело інформації та/або автора;

- оприлюднення в академічному творі чи навчальній роботі перекладу іншомовного твору або його частини без зазначення автора (авторів) перекладеного твору.

Подання роботи, повністю або частково виконаної іншою особою, списування чи використання недозволеної допомоги залежно від обставин можуть мати ознаки відчуження авторства, несамотійного виконання завдання, недозволеної допомоги, академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності. Правову кваліфікацію порушення здійснює виключно уповноважений орган або уповноважена особа відповідно до Положення про академічну доброчесність.

РОЗДІЛ 3. ПРАВИЛА НАЛЕЖНОГО ЦИТУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВІРКИ РОБІТ

3.1. Під час створення академічного твору автор, а під час виконання навчальної роботи – здобувач освіти, зобов'язаний чітко розмежовувати власний внесок і результати інтелектуальної творчої діяльності інших осіб. Використані тексти, зображення, ідеї, розробки, твердження, відомості, думки, дані та інші результати мають супроводжуватися посиланням на відповідне джерело інформації та/або автора у спосіб, що дає змогу ідентифікувати запозичення та виокремити власний внесок.

3.2. Здобувач освіти виконує навчальні завдання самостійно, крім випадків, коли умовами завдання дозволено спільну роботу, використання допоміжних матеріалів чи допомогу інших осіб. Використання власних раніше опублікованих наукових результатів і об'єктів, згенерованих штучним інтелектом, здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про академічну доброчесність», Положення про академічну доброчесність та затверджених Академією правил оформлення.

3.3. Організаційне забезпечення перевірки робіт здійснюють відповідні структурні підрозділи Академії, кафедри, редакції наукових видань, організаційні комітети академічних заходів, керівники робіт та визначені відповідальні особи. Вони можуть виявляти й фіксувати ознаки можливого академічного плагіату, але не встановлюють остаточно факт порушення академічної доброчесності, якщо не

наділені статусом уповноваженого органу або уповноваженої особи. Постійна Комісія з академічної доброчесності здійснює повноваження відповідно до Положення про академічну доброчесність.

Для проведення перевірки академічних творів і навчальних робіт із використанням спеціалізованого програмного забезпечення в Академії визначаються відповідальні особи. Для курсових і кваліфікаційних робіт такі особи визначаються на кафедрі або факультеті; для академічних творів, що подаються до наукових видань Академії, – відповідною редакцією; для матеріалів академічних заходів – організаційним комітетом. Відповідальна особа здійснює технічну перевірку та/або експертний аналіз результатів відповідно до цього Положення.

3.4. Перевірка академічних творів і навчальних робіт, визначених пунктом 6.1 Положення про академічну доброчесність, здійснюється з використанням спеціалізованого програмного забезпечення та експертного аналізу. Для інших академічних творів і навчальних робіт використання спеціалізованого програмного забезпечення здійснюється у випадках, визначених внутрішніми актами Академії.

Експерт або відповідальна за перевірку особа аналізує звіт подібності та саму роботу, зокрема характер і контекст виявлених збігів, коректність цитування, наявність посилань на джерела, правомірність використання загальнонавчаних формулювань, термінології та інших фрагментів, що не свідчать про порушення. За результатами експертного аналізу складається протокол за формою Додатка 1.

Кафедра, редакція наукового видання або організаційний комітет академічного заходу в межах своєї компетенції розглядає результати експертного аналізу та оформлює висновок за формою Додатка 2. Такий висновок стосується наявності або відсутності ознак можливого порушення і подальшої процедурної дії; він не підміняє рішення уповноваженого органу або уповноваженої особи про встановлення факту порушення.

Якщо перевірка проводиться на етапі підготовки чернетки або до офіційного подання роботи, технічні недоліки цитування можуть бути усунуті шляхом доопрацювання. Якщо ознаки можливого академічного плагіату виявлено в остаточно поданій роботі, матеріали передаються уповноваженому органу або уповноваженій особі. Відсоток текстової подібності чи інший програмний показник не може бути автоматичним або єдиним критерієм встановлення академічного плагіату.

РОЗДІЛ 4. ЗАХОДИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

4.1. Запобігання академічному плагіату та формування практики належного цитування.

Запобігання академічному плагіату в освітній і науковій діяльності Академії здійснюється шляхом:

- формування, видання та поширення факультетами, кафедрами, бібліотекою та іншими структурними підрозділами методичних матеріалів із вимогами щодо належного цитування, оформлення посилань, роботи з джерелами та академічного письма;

- обов'язкового навчання здобувачів освіти академічній доброчесності та академічному письму, проведення консультацій і тренінгів з належного

використання джерел, власних раніше опублікованих результатів та технологій штучного інтелекту;

- оприлюднення цього Положення та інших внутрішніх актів з питань академічної доброчесності на офіційному вебсайті Академії і забезпечення постійного доступу до актуальних методичних вимог.

4.2. Рекомендації щодо формулювання навчальних завдань.

Під час формулювання навчальних завдань кафедрам, викладачам та керівникам робіт рекомендується:

- замінювати завдання переважно репродуктивного чи реферативного характеру творчими, аналітичними та дослідницькими завданнями, що передбачають самостійний внесок здобувача освіти;

- за доцільності замінювати одну велику письмову роботу кількома меншими за обсягом завданнями, що дають змогу послідовно оцінювати самостійну роботу здобувача освіти;

- визначати обсяг і складність самостійних завдань з урахуванням часу, передбаченого освітньою програмою та навчальним планом, і не допускати надмірного навчального навантаження;

- диференціювати завдання за рівнем складності відповідно до рівня вищої освіти, освітньої програми та очікуваних результатів навчання.

РОЗДІЛ 5. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ОЗНАКИ МОЖЛИВОГО АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1. Реагування на ознаки можливого академічного плагіату.

5.1.1. Якщо під час перевірки чернетки або роботи до її офіційного подання виявлено технічні недоліки цитування, відповідальна особа, викладач або керівник роботи може надати рекомендації щодо їх усунення та повернути роботу для доопрацювання. Таке повернення не є встановленням факту академічного плагіату та не є застосуванням академічної санкції.

5.1.2. Якщо ознаки можливого академічного плагіату виявлено в остаточно поданій академічній або навчальній роботі, відповідальна особа, викладач, керівник роботи, кафедра, редакція наукового видання або організаційний комітет академічного заходу фіксує такі ознаки та передає матеріали до Комісії з академічної доброчесності, а у випадках, прямо передбачених Положенням про академічну доброчесність, – уповноваженій особі. До завершення розгляду може бути призупинено захист, рецензування, рекомендацію до друку, публікацію або іншу процедуру.

5.1.3. Якщо повідомлення про можливе порушення формується за результатами перевірки, проведеної в Академії відповідно до пункту 5.1.2 цього Положення, до нього додаються академічний твір або навчальна робота, звіт подібності (якщо перевірка здійснювалася програмним засобом), протокол експертного аналізу та інші наявні матеріали, що містять фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Будь-яка особа, яка має докази, що свідчать про ознаки можливого порушення академічної доброчесності, має право самостійно подати письмове повідомлення у паперовій або електронній формі Комісії з академічної доброчесності, уповноваженій особі або ректору Академії відповідно до статті 37 Закону України

«Про академічну доброчесність». Для такого повідомлення наявність звіту подібності, протоколу експертного аналізу або інших матеріалів внутрішньої перевірки Академії не є обов'язковою умовою його розгляду, якщо наведені у повідомленні фактичні дані вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності та можуть бути перевірені.

Рекомендована форма повідомлення наведена в Додатку 3.

5.1.4. Комісія з академічної доброчесності або, у випадках, прямо передбачених Положенням про академічну доброчесність, уповноважена особою протягом десяти робочих днів з дня надходження повідомлення приймає рішення про початок його розгляду або про залишення без розгляду та здійснює подальшу процедуру відповідно до статті 37 Закону України «Про академічну доброчесність» і розділу V Положення про академічну доброчесність. Загальний строк розгляду не може перевищувати шести місяців з дня реєстрації повідомлення.

5.1.5. Особі, стосовно якої розглядається повідомлення, забезпечуються права, визначені законодавством і Положенням про академічну доброчесність, зокрема право отримати копію повідомлення, бути поінформованою про дату, час і місце розгляду, бути присутньою особисто або через представника, ознайомлюватися з матеріалами, подавати зауваження, пояснення та заперечення або відмовитися від їх надання, брати участь у дослідженні доказів.

5.1.6. Факт наявності або відсутності академічного плагіату встановлюється виключно уповноваженим органом або уповноваженою особою. Рішення має бути мотивованим і ґрунтуватися на повному та всебічному дослідженні доказів або на визнанні особою факту порушення. У разі встановлення факту порушення рішення має містити інформацію про конкретний вид порушення академічної доброчесності та визначений відповідно до законодавства і Положення про академічну доброчесність захід реагування (санкцію).

5.1.7. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та/або застосування заходу реагування може бути оскаржене особою, стосовно якої його прийнято, а також особою, яка подала повідомлення, у порядку та строки, визначені Положенням про академічну доброчесність та законодавством.

5.1.8. Звіт подібності, відсоток текстових збігів або попередній висновок експерта, кафедри, редакції чи організаційного комітету не є самостійною підставою для автоматичного виставлення «нуль» балів або іншої академічної санкції за академічний плагіат. Якщо встановлені обставини свідчать про несамостійне виконання поточного навчального завдання, застосовуються спеціальні правила статті 31 Закону України «Про академічну доброчесність» та пункту 5.4 Положення про академічну доброчесність.

5.2. Наслідки встановлення академічного плагіату.

5.2.1. У разі встановлення факту академічного плагіату до особи застосовуються виключно ті заходи реагування і санкції, які передбачені Законом України «Про академічну доброчесність», Положенням про академічну доброчесність та Додатком 3 до нього для відповідного виду порушення. Застосування санкції, не передбаченої для академічного плагіату, не допускається, крім випадків, коли така санкція прямо встановлена законом.

5.2.2. Оприлюднений академічний твір, у якому встановлено академічний плагіат, підлягає відкликанню у встановленому законом порядку. Якщо факт академічного плагіату встановлено в академічному творі, на підставі чи з

урахуванням якого присуджується або вже присуджено ступінь вищої освіти чи науковий ступінь, застосовуються спеціальні наслідки та процедури, визначені законодавством і Положенням про академічну доброчесність.

РОЗДІЛ 6. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення затверджується рішенням вченої ради Академії та вводиться в дію наказом ректора. Політики, заходи і процедури цього Положення в частині, що стосується здобувачів освіти, погоджуються в порядку, визначеному частиною третьою статті 12 Закону України «Про академічну доброчесність».

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням вченої ради Академії, вводяться в дію наказом ректора та, у частині, що стосується здобувачів освіти, погоджуються у тому самому порядку. У такому самому порядку Положення може бути скасовано.

6.3. У разі суперечності між цим Положенням і Законом України «Про академічну доброчесність» або Положенням про академічну доброчесність застосовуються норми закону та Положення про академічну доброчесність. Питання щодо порушень, вчинених до набрання чинності Законом України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX, вирішуються з урахуванням його прикінцевих та перехідних положень і відповідних норм Положення про академічну доброчесність.

**ПРОТОКОЛ ЕКСПЕРТНОГО АНАЛІЗУ ЗВІТУ ПОДІБНОСТІ ТА ОЗНАК
МОЖЛИВОГО АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ**

Тема: _____

Автор: _____

Кафедра: _____

Спеціальність: _____

Освітня програма: _____

Науковий керівник: _____

Тип роботи:

- ☐ Курсова робота
☐ Кваліфікаційна робота
☐ Інша робота _____

За результатами аналізу звіту подібності та роботи встановлено, що:

- ☐ ознаки можливого академічного плагіату не виявлено
☐ виявлено технічні недоліки цитування у чернетці / роботі до офіційного подання;
рекомендовано доопрацювання
☐ в остаточно поданій роботі виявлено ознаки можливого академічного плагіату;
матеріали підлягають передачі до Комісії з академічної доброчесності /
уповноваженої особи

Показники текстової подібності мають допоміжний характер і самі по собі не встановлюють факту академічного плагіату.

Примітки про виявлені запозичення:

Дата

Підпис експерта

Спеціальність:

- ☐ ознаки можливого академічного плагіату не виявлено; робота може бути допущена до подальшої процедури (захисту / рецензування / публікації)
- ☐ у чернетці або роботі до офіційного подання виявлено технічні недоліки цитування; робота повертається для доопрацювання без встановлення факту порушення академічної доброчесності
- ☐ в остаточно поданій роботі виявлено ознаки можливого академічного плагіату; матеріали передаються до Комісії з академічної доброчесності / уповноваженої особи, а подальша процедура за потреби призупиняється до прийняття рішення

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Підпис головуючого / відповідальної особи

До Комісії з академічної доброчесності /
Ректору / Уповноваженій особі
(необхідне зазначити)
Кременецької обласної
гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка
від

статус / підрозділ / група (за наявності)

контактні дані (за наявності)

(відсутність відомостей про заявника сама по собі не є
безумовною підставою для залишення повідомлення
без розгляду, якщо наведені фактичні дані можуть
бути перевірені)

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляю про можливе порушення академічної доброчесності – ознаки академічного
плагіату – в академічному творі / навчальній роботі:

назва (тема) роботи _____

особа, стосовно якої подається повідомлення _____

Фактичні дані та обставини, що можуть бути перевірені:

Додатки (за наявності): копія / електронний файл роботи, звіт подібності, протокол
експертного аналізу, інші матеріали.

Дата подання

Підпис заявника (за наявності)